

**PSİKE İSTANBUL PSİKANALİZ KİTAPLIĞI
ULUSLARARASI PSİKANALİZ YILLIKLARI**

**Psikoz
ULUSLARARASI PSİKANALİZ YILLIĞI 2019**

**THE INTERNATIONAL JOURNAL
OF PSYCHOANALYSIS TURKISH ANNUAL**

Yıllık Yayın Kurulu

EDİTÖR MELİS TANIK SIVRI

YARDIMCI EDİTÖRLER ASLI DAY - ŞEYDA POSTACI

ÜYELER NİLÜFER ERDEM - BELLA HABİP - ASLI KURUOĞLU - NİLGÜN TAŞKINTUNA

THE INTERNATIONAL JOURNAL OF PSYCHOANALYSIS
SIGMUND FREUD YÖNETİMİNDE ERNEST JONES TARAFINDAN KURULMUŞTUR.

THE INTERNATIONAL JOURNAL OF PSYCHOANALYSIS
BAŞEDİTÖR DANA BIRKSTED-BREEN

THE INTERNATIONAL JOURNAL OF PSYCHOANALYSIS YENİ YILLIKLARI
BAŞEDİTÖR NİLÜFER ERDEM

AVRUPA PSİKANALİZ YILLIKLARI

FRANSIZCA: L'ANNÉE PSYCHANALYTIQUE INTERNATIONALE

İTALYANCA: ANNATA PSICOANALITICA INTERNAZIONALE

ALMANCA: AUSGEWÄHLTE BEITRÄGE AUS DEM INTERNATIONAL JOURNAL OF PSYCHOANALYSIS

TÜRKÇE: ULUSLARARASI PSİKANALİZ YILLIĞI

RUSÇA: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ПСИХОАНАЛИТИЧЕСКИЙ ЕЖЕГОДНИК

YUNANCA: Ετήσια ελληνική έκδοση / GREEK ANNUAL - INTERNATIONAL JOURNAL OF PSYCHOANALYSIS

ROMENCE: ANUARUL ROMÂN DE PSIHANALIZA INTERNAȚIONALĂ

LATİN AMERİKA PORTEKİZCE YILLIĞI

LIVRO ANUAL DE PSICOANÁLISIS

TÜRKÇE YILLIKLAR

EDİTÖR MELİS TANIK SIVRI

2014-2018 SAYILARI EDİTÖRÜ NİLÜFER ERDEM

2009-2013 SAYILARI EDİTÖRÜ BELLA HABİP

www.annualsofpsychoanalysis.com

www.psikanalizyilligi.com

Sunuş

Uluslararası Psikanaliz Yıllığı'nın 11. sayısı ile okurlarımızın karşısındayız. Bu sayının ana temasını “Psikoz” olarak belirledik. 2019 derlemesinin psikoza dair bazı kuramsal ve klinik meseleler üzerinde düşünmeye alan açacağı umuyoruz. Örneğin, Freud'dan günümüze gelişen kuramsal ve klinik kavramlaştırmaların ışığında psikotik işleyişi nasıl anlayabiliriz? Farklı seviyelerdeki simgesel bozukluklara işaret eden farklı psikoz süreçleri nasıl ele alınabilir? Farklı kavramlaştırmaların yol açtığı teknik farklılıklar nelerdir? gibi.

Freud, çalışmasının başından itibaren nevroz ve psikoz arasındaki ayrımı netleştirmeye çalışır. Psikotik hastaların kendi benlikleri üzerine yaptıkları narsisist yatırım yüzünden aktarım geliştiremediklerini ve bu nedenle, bu hastaların psikanalize uygun olmadıklarını ileri sürer (Freud, 1914). Oysa, bazı analistler Freud'un *Histeri Üzerine Çalışmalar*'dan (1895) itibaren Kurt Adam (1918) ve Fare Adam (1909) vakaları da dahil olmak üzere nevrotik olarak nitelendirdiği hastalarının bir kısmında nevrotik süreçlerle psikotik süreçlerin yan yana işlediklerine dikkat çekerler.

Freud (1907) uygulamalı psikanaliz alanında yazdığı ilk metin olan “Jensen'in 'Gradiva'sında Sanrılar ve Rüyalar”da ana karakter Hanold'un geçici varsanısal sanrılarını nevrotik bir belirti olarak ele alır. Freud, Hanold'un gerçekliğin inkârı ve benliğin bölünmesi gibi savunmalara başvurduğunu tespit etse de bunları ancak 1924 yılında psikoza has savunma düzenekleri olarak tanımlayacaktır. Freud 1911'de yargıç Daniel Paul Schreber'in otobiyografik anlatılarından yola çıkarak psikotik süreçlerin altında yatan dü-

zenekleri keşfetmeye girişir. Bu incelemesi onu iki önemli sonuca ulaştırır: a) Patolojik olduğu düşünülen sanrısız oluşumların aslında yeniden inşaaya yönelik bir iyileşme gayreti olduğunu ve b) paranoyanın bastırılmış eşcinsel arzulara karşı bir savunma işlevi gördüğünü ileri sürer. Bunun zulmedilme sanrılarında erotomaniye, kadın ve erkeklerde kıskançlık sanrılarında megalomaniye kadar tüm sanrı çeşitlerinin altında yattığını belirtir. Freud'a göre narsisist evrenin "saplanma" ya da "gerileme" noktası haline geldiği bazı patolojik vakalar, paranoyaya ve zulmedilme kaygısına daha eğilimli olurlar. Freud 1915'te şizofrenlerin söylemleriyle nevroitiklerin düşsel süreçleri arasında bir bağlantı kurar. Psikozdaki ruhsal süreçler haz ilkesi hâkimiyeti altındaki birincil sürece tabi olduklarından arzunun varsanısal doyumuna doğru bir gerileme hareketini ortaya çıkartırlar. Kişi şizofrenide oto-erotizme, paranoyada ise birincil narsisizme gerilemektedir.

Freud, 1924-1938 yılları arasında, nevroz ve psikoz arasındaki farklılıkları ele alan bir dizi makale yayımlar. Freud'a (1924a) göre hem nevrozun hem de psikozun çıkış noktası; dış gerçekliğin yarattığı hüsransız ve engellenme duygusudur. Nevrozda dış gerçeklik kabul edilirken psikozda alt benliğin hâkimiyeti altında olan benlik, yatırımını dış gerçeklikten çeker. Freud (1924b) gerçeklik algısı üzerinden yaptığı bu keskin ayrımı sonrasında yumuşatarak hem psikozda hem de nevrozda dış gerçekliğe dair algının çarpıtıldığını, psikozu belirleyen şeyin çarpıtmanın doğası olduğunu belirtir. Dış gerçekliğin yarattığı hüsransız başa çıkmak için, nevrozda bastırmaya; psikozda ise dış gerçekliğin inkârına başvurulur. Freud, dış gerçekliğin inkârı ve bununla bağlantılı olarak ele aldığı benliğin bölünmesi (1938) kavramlarını fetişizm (1927) ve patolojik yasa dair makalelerinde geliştirir.

Son olarak Freud (1940), "Psikanalizin Ana Hatları"nda, "Varsanısal kafa karışıklığı gibi dış dünyanın gerçekliğinden çok uzakta bulunan bir durumda bile, hastalar iyileştikten sonra, o dönemlerde zihinlerinin bir köşesinde (onların deyimiyle) gizlenmiş normal bir insanın, mesafeli bir izleyici gibi hastalığın curcunasının yanından geçtiğini seyrettiğini öğreniriz," diyerek onu takip eden analistlerin psikozla klinik alanda çalışmalarının kapısını aralamış olur. Psikozda dış gerçeklikten kopuş, mutlak bir kopuş değildir ve zihnin psikotik olmayan bir kısmı en ağır durumlarda bile varlığını devam ettirir. Freud zihnin hem patolojik hem de normal bir parçası olduğu varsayımını nevrozları da içine alacak şekilde genişletir.

Melanie Klein'in kuramsal ve klinik alana katkıları psikoz tedavisinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Klein (1946) psikotik işleyişte kişinin pa-

ranoid-şizoid konuma saplandığına ve ilkel bir savunma düzeneği olan yansıtmacı özdeşleşimi yoğun bir biçimde kullandığına işaret eder. Freud'un aksine Klein psikotik hastaların aktarım geliştirebildiklerini savunur.

Klein'in kuramının izinde Hanna Segal, Herbert Rosenfeld ve Wilfred Rupert Bion psikotik hastaları tedavi etmeye başlarlar. Bu üç kuramcı da psikotik hastaların aktarım geliştirebildiklerini, bu tür hastalarla analitik çerçeveye yapılan minimal değişikliklerle, analitik duruş korunarak hem olumlu hem olumsuz aktarımın yorumlandığı bir analiz çalışmasının yapılabileceğini ileri sürerler. Birbirleriyle etkileşim halinde geliştirdikleri kavramlar psikozun kuramı ve kliniğinin derinlemesine işlenmesine yardımcı olmuştur. Bu katkılar, kısaca, Hanna Segal'in "simgesel denklem" (1952, 1957) kavramı ve simgeleştirme (1978) üzerine düşüncelerini; Rosenfeld'in birincil kafa karışıklığı, üstbenlik çatışması, psikotik durumlar (1965), yıkıcı narsisizm (1971) ve açmazlar (1987) üzerine olan yazılarını; Bion'un kişiliğin psikotik ve psikotik olmayan parçaları (1957), yansıtmacı özdeşleşimi yeniden formüle ederek ruhsallıklararası alana taşımalarını, patolojik ve patolojik olmayan yansıtmacı özdeşleşim düzenekleri arasında yaptığı ayrımı, bağlara yapılan saldırıları (1959), kapsayan-kapsanan ilişkisinin ruhsal aygıt ve düşüncenin doğuşundaki önemini (1963) ele alan katkılarını içerir. Bion, Klein'dan farklı olarak psikozun paranoid-şizoid konuma bir saplanma değil de bu konuma bir gerileme olduğunu ve bu gerileme durumunda patolojik bir yansıtmacı özdeşleşimin kullanıldığını söyler.

Fransa'da psikotik hastalarla yapılan psikanalitik çalışmalar İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ivme kazanır. Psikoz alanında önemli katkıları olan Fransız kuramcılara Fancis Pasche, Evelyne Kestemberg, Jean Kestemberg, Jean-Luc Donnet, André Green, Paul-Claude Racamier ve Piera Aulagnier'yi örnek verebiliriz.¹ Bu kuramcılar arasından, Evelyne Kestemberg'in psikoz üzerine düşünceleri ile Paul-Claude Racamier'nin² ensestsi kavramının ele alındığı iki makaleye bu derlemede yer verdik. Fransa'da psikotik hastaların tedavisinde simgesel süreçleri harekete geçiren bireysel psikanalitik psikodrama yöntemi sıklıkla kullanılır. Psikanalitik psikodramanın Fransa'daki tarihsel gelişimini, kuramsal temellerini ve klinik örneklerle işleyişini ele alan bir

1 Fransız psikanalistlerin psikoz alanına olan kuramsal katkılarını daha ayrıntılı okumak için bkz. Birksted-Breen, D., Flanders, S.; Gibeault, A. (Haz.). (2010). *Psychosis. Reading French Psychoanalysis* içinde, (683-765), Londra, New York: Routledge.

2 Racamier'nin "Narsisist Sapkınlık Üzerine" makalesiyle Paul Denis'in "Paul-Claude Racamier'nin 'Narsisist Sapkınlık Üzerine' Adlı Makalesine Giriş" makalesine UPY 2015 derlemesinden ulaşabilirsiniz.

makaleyi 2018 derlemesine dahil ettiğimizi hatırlatalım.³ Alan Gibeault’ya göre (2010), “Fransız ve Britanya yaklaşımlarını bu noktada (simgeleştirme süreci) karşılaştırmak ilginçtir: Kuramsal ve klinik kavramsallaştırmalardaki ve teknikteki farklılıklarına rağmen, ikisi de aynı amacı paylaşırlar – psikotik hastaların psikanalitik tedavisinde hastanın kendi içine bakarak başardığı işin önemini, nesneyi tüm ötekiliğiyle keşfetmenin önemini vurgulayarak simgeleştirme sürecine olanak tanımak” (s. 692). Bu sayıda yer alan, farklı analitik kültürlere ait analistlerin kuramsal görüşlerini ve klinik çalışmalarını içeren makaleler bu görüşe örnek teşkil ediyor.

Uluslararası Psikanaliz Yıllığı 2019’un açılış metni: *The International Journal of Psychoanalysis*’in başeditörü Dana Birksted-Breen’in derginin yüz yıllık geçmişini anlattığı başyazısı. Birksted-Breen, “*The International Journal of Psychoanalysis*’in (IJP) Yüz Yılı” başlıklı yazısında derginin Birinci Dünya Savaşı sonrasında Ernest Jones tarafından kuruluşundan günümüze kadar geçen zamanı geçmiş editörlerin ve kendisinin deneyimlerine yer vererek anlatıyor. Derginin başlangıcı, “hayatta kalmanın, hayatın ölüme üstünlüğünün, yasın sonucundaki yaratıcılık ve eylemin kanıtı olur”. Ekonomik güçlüklerle ve yayınevlerindeki değişikliklere rağmen derginin aksamadan sürekliliğini koruması günümüzde de umut vermeye devam ediyor. Uluslararası Psikanaliz Yıllığı olarak IJP’nin yüz yıllık geçmişinin 2009 yılından bu yana bir parçası olduğumuz için mutluyuz.

Açılış metnini takiben, psikoz teması altında dört çağdaş makale yer alıyor. Catalina Bronstein, “**Sanrı ve Onarım**” başlıklı makalesinde sanrı sistemlerinin onarıcı niteliğini inceliyor. Sanrı mefhumunu bir “onarım girişimi” olarak ele alan Freud’un benlik onarımı mefhumuyla Klein’in onarım mefhumu arasındaki farklılıktan yola çıkarak, sanrının işlevinin yalnızca benliği korumak değil aynı zamanda nesneyi (seanstaki analisti) hastanın şiddetinden korumak olduğunu vurguluyor. Yazar bir ergen hastanın analiz sürecinden kinik malzeme sunarak aktarım ilişkisinde ortaya çıkan onarıcı bilinçdışı düşlemlerin dalgalanmalarını ve dışavurumlarını anlamının önemine değiniyor. Çoğu zaman sihirli düşünme ve manik onarımdan güç alan bu düşlemlerin depresif yönlerini ve özel işlevlerini fark etmenin psikoz süreçlerinde ruhsal değişimin gelişmesinde önemli bir rol oynadığını öne sürüyor.

Maria Grazia Oldoini, “**Halüsinöz ve Hayalleme: Alice’in Ruhsal Acısı**

3 Blanc, A., Boutinaud, J. (2018). Fransa’da Psikanalitik Psikodrama ve karşıaktarımın grupça derlemesine işlenmesi: Oyun terapisinde terapötik işleticiler. N. Erdem (Haz.). *Uluslararası Psikanaliz Yıllığı*, (s. 65-95), (E. Salman, Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Yayınları. (Özgül eser 2017 tarihliidir)

ve **Bu Acının Analiz Odasındaki Dönüşümleri**” başlıklı makalesinde Bioncu ve Bion sonrası bir bakış açısıyla halüsinoz kavramını ele alıyor. Oldoini, halüsinozun psikotik ve düşsel işlevler arasında bir köprü olarak düşünülmesini öneriyor ve somutluktan ve ham olgulardan gerçek coşkulara geçişi düşsel işlevlerin mümkün kıldığını vurguluyor. Yazar, halüsinozla ilgili düşüncelerini açıklamak için verdiği klinik örnekte, hastanın halüsinozlu işleyişten simgeleştirme becerisine geçiş sürecinde, analistin bir canlandırma sonucunda ortaya çıkan kendi halüsinozunu rüyalastırma becerisinin katkısını gösteriyor.

Antoine Nastasi, **“Evelyne Kestemberg’in Düşüncesinin Günümüzde Geçerliliği”** makalesinde Kestemberg’in psikoz alanında ortaya attığı düşüncelerini ele alıp genişletiyor. 1963 yılında Paris Psikanaliz Cemiyeti üyesi olarak kabul edilen Evelyne Kestemberg, topluluktaki tıp doktoru olmayan ilk kadın analisttir. Uzun yıllar boyunca psikotik hasta grubuyla çalışan Evelyne Kestemberg “nesneyle fetişist ilişki” ve “üçüncü karakter” gibi kavramlar ortaya atmıştır. Sanrının ortada olmadığı durumlarda bile psikozun varlığından söz edilebileceğini ifade eden Kestemberg, bu durumlar için “soğuk psikoz” terimini kullanmıştır. Psikotik hastaların zihinsel işleyiş fobilerini anlamının, onların düşünce ve duyguları farklı ele alış tarzları üzerine yeni bir bakış açısı getireceğini ileri sürmüştür.

Psikoz teması kapsamındaki son makale, Uta Karacaoğlan ve Riccardo Lombardi’nin **“Psikozun Psikanalizinde Beden-Zihin Sınırındaki Mikrosüreçler”** başlıklı makalesi. Yazarlar, bu makalede beden ile zihin arasındaki sınırın önemini sanrısız paranoya ve psikosomatik bozukluklardan mustarip iki hastanın analizinde beden-zihin çözülmesinin derinlemesine çalışılması üzerinden ele alıyorlar. Analizanın kendi bedenine yönelik aktarımıyla analistin somatik karşıaktarımını kullanmasının önemini vurguluyorlar.

Bedenin odak noktası olduğu bir başka çalışma, Alessandra Lemma’nın **“Geçici Kimlikler: Trans Kimlikler Üzerine Bazı Psikanalitik Düşünceler”** başlıklı makalesi. Bu makale, Lemma’nın on sekiz yaşın altında olup tıbbi müdahale talebinde bulunan, toplumsal cinsiyetle ilgili istikrarlı bir çatışma geçmişi bulunmayan ve “trans oluşu” ergenlik sonrası örgütleyici bir kimlik haline gelmiş olan gençlerle yaptığı çalışmalara dayanıyor. Lemma’ya göre transın tüm toplumsal cinsiyet farklılıklarını ve cinsel tercihleri içermeye yetisi güçlü bir aktivizm ve kişisel özdeşleşim aracı haline gelmiştir. Bu durum, zaman zaman genç açısından transın kendisi için ne anlama geldiğini belirlemesi için gereken ruhsal çalışmayı sekteye uğratabilir. Yazar, kişinin hayatını nasıl yaşayacağına dair bireysel seçimler söz konusu olduğunda psikanalizin asla baskı ya da dö-

nüştürme aracı olarak kullanılmaması gerektiğini vurgular. Lemma'ya göre, analist daima motivasyonları, arzuları, düşlemleri ve korkuları eşit mesafede bir merak konumundan sorgulamalıdır, ancak bu bireyi önceden belirlenmiş “sağlıklı” bir yolu takip etmeye zorlamak anlamına gelmez. Lemma'ya göre, bu konum, insanların kararlarının yaratacağı duygusal (ve fiziksel) bedellerin ve risklerin farkında olarak mümkün olan en iyi yaşam biçimini bulmalarına yardım etmektir.

Derlemedeki bir diğer makale; Jean-Michel Quinodoz'nun “**Melanie Klein'in Teknik Üzerine Seminerleri: Duyguların Dönüşü**” başlıklı yazısı. Yazının çıkış noktası; Melanie Klein'in 2017 yılında, John Steiner'in derlemesiyle yayımlanan *Lectures on Technique by Melanie Klein* başlıklı kitabı. Kitap, Klein'in 1936'da Britanya Psikanaliz Cemiyetinde teknik üzerine verdiği bir dizi seminere dayanıyor. IJP'nin 99(4) sayısında Klein'in kitapta ileri sürdüğü fikirleri altı psikanalistin ele aldığı özel bir bölüm yer alıyor. Yer kısıtlılığı nedeniyle maalesef bu bölümün tamamını yıllığa dahil edemedik. Ancak hem Klein'in yeni kitabına hem de kitabın etrafındaki tartışmalara dikkat çekmek için Quinodoz'nun kısa metnine bu sayıda yer vermek istedik.

Yıllıkta, ünlü Fransız psikanalist Michel Fain'i tanıtan bir makale de yer alıyor. Marilia Aisenstein ve Marina Papageorgiou'nun ortak kaleme aldıkları “**Michel Fain'e Göre Zihinselleştirme ve Edilgenlik**” başlıklı yazı Fain'in yapıtı ve çalışmasını üç farklı eksen den hareket ederek tanıtıyor. Birinci eksen, kaynağını 1962 tarihli bir metinden alır. Bu metninde Fain, rüyalara dair, psikosomatik denge ile ilişkilendirilmiş özgün bir görüşü netleştirme amacıyla rüya hayatının işlevsel yönlerini ele alır. İkinci eksen, birinci eksenle bağlantılı “travma nitelikli etken” olarak adlandırılacak görüngü etrafındadır. İşlemsel ve mekanik bir zihinsel işleyiş kipinden hareket ederek, zihinselleştirme karşıtı işleyiş açısından yaklaşımla, uyarımın bağlanmamasına dayalı bir travma kuramı sunar. Üçüncü eksen ise “histerik özdeşleşim” veya “gizlilik ve art zamanlılık” olarak adlandırılabilir. Bu Freudcu kavramlar Michel Fain'in bir arada düşündüğü, temel önem taşıyan kavramlardır ve yazar çalışmalarının tümü boyunca bunlara değinir.

Bu yıl da yıllıkta Thomas Ogden'in Winnicott'un paradokslar ve karşıtılıklar içeren bir makalesini ele aldığı bir başka yazısı yer alıyor: “**Gerçek Duygusu: Winnicott'un 'Bazı Karşıtılıkları Çalışmaya Yol Açan İletişim Kurma ve Kurmama' Makalesi Üzerine**”. Ogden'e göre, Winnicott bu makaleyle yalnızca bir iletişim kuramına değil, varoluş halinin doğasına ilişkin bir kurama da ilk adımı atar. Winnicott'a göre makalenin “anafikri”, “her bireyin yalıtılmış,

temelli iletişimsiz, temelli bilinmez ve aslında bulunmaz olduğu” fikridir. Ogden “anafikri” řu şekilde ifade ederek genişletir: Her birey eşit olarak bulunma (işa olmadan tanınma) ve bulunmama (yalıtlımiş durumda *incommunicado* olma) ihtiyaacındadır. Ogden, varoluş halinin paradoksal doğasını yakalayan bu fikrin kendi pratiğine yansımalarını klinik örneklerle aacıkıyor.

Travma alanında aalıřanların ilgisini aekedeđini dűřündűđümüz, John Steiner’in “**Travma ve Oidipus’un Geraeđe Uyanıřı**” bařlıklı makalesi, Oidipus’un trajik hikâyesi üzerinden erken dűnem travma mađdurlarındaki suçluluk duygusunu ele alıyor. Ađır travmanın suçluluk duygusunun kabullenilmesini engelleyebileceđini ve bunun sonucunda affetme ve onarımı iaaeren iyicil dűngűnűn geliřimini önleyebileceđini ileri sűrűyor. İdeal aile dűřleminin sıklıkla travmaya karřı savunma olarak hizmet ettiđine, bu idealleřtirmeden vazgeaaemle sonuçlanan hakikatle yűzleřmenin ise daha ađır bir travma olarak deneyimlenebileceđine deđiniyor. Bu bađlamda travma mađdurlarındaki suçluluk duygusuna ve bu duygunun reddedilmek yerine anlařılması iaain alan aacılmasının űnemine dikkat aekiyor.

Uluslararası Psikanaliz Yıllıđı’nın bu sayısını bir film analiziyle sonlandırıyoruz. Yayın Kurulu űyemiz Bella Habip’in kaleme aldıđı “**Xavier Dolan Sinemasında Ensestsi**” bařlıklı makale űnlű Kanadalı yűnetmenin beř filminden hareket ederek Racamier’nin kavramlařtırmasında űnemli bir yer tutan *Ensestsi* kavramına ışık tutuyor. Racamier, psikozların alanından ve Oidipus’la kurulan bađlardan hareket ederek bireysel, ailesel hatta toplumsal yařama űzgű ruhsal bir biaaım tarif etmiřtir. Bu ruhsal biaaım ensest geraaekleřmiř olsa da ensestin izini tařır. Bu, birincil nesneyle kurulan iliřkinin durmadan yeniden kurulduđu ve yeniden inřa edildiđi dűřlemlenmemiř, simgeleřmemiř bir ensest biaaıdır. Racamier’ye gűre her ensestsi iliřkinin arkasında iřlenmemiř bir yas yatar. Bu iliřki Oidipus’a ulařmayı engelleyici űzelliklere sahip bir dizi ruhsal gűrűngűyű kapsar.

Son olarak; *The International Journal of Psychoanalysis*’te yayımlanan bazı gűncel makaleleri PEP’te yer alan IJP Open bűlűműnden yayımlanmadan űnce okuyabilir, yorumlarınızla makalelere katkıda bulunabilirsiniz. Uluslararası Psikanaliz Yıllıđı’yla ilgili haber ve geliřmelere Facebook (<https://www.facebook.psikanalizyilligi.com>), Twitter (PsikanalizYll) ve blođumuzdan (<http://psikanalizyilligi.com>) ulařabileceđinizi hatırlatır, keyifli ve verimli okumalar dileriz.